

ΑΓΙΟΣ

ΠΑΥΛΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΔΙΔΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΕΤΟΣ 17^ο ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ Ν^ο 96 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020 ΔΙΕΥΘ.ΦΙΛΩΝΟΣ 23 185-31

ΤΗΛ.2104126166 FAX.2104131666 Email: cathpavl@otenet.gr

www.naos-aghiospavlos.gr ΥΠΕΥΘ. ΕΚΔΟΣΗΣ: π. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΤΣΗΣ

Γιατί η Καθολική Εκκλησία αναγνωρίζει τα ιερά μυστήρια της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Κάθε Εκκλησία, κυρίως η Καθολική και η Ορθόδοξη, είναι πεπεισμένες ότι αποτελούν τη «Μία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία» έτσι όπως αναγγέλλεται στο «Πιστεύω». Ωστόσο, αν η Εκκλησία είναι Μία, σύμφωνα με την καθεμία από αυτές, τι είναι οι άλλες χριστιανικές ομολογίες;

Όπως γνωρίζουμε ο θεολογικός διάλογος μεταξύ Καθολικών και Ορθόδοξων εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι σήμερα Ποιες είναι, όμως, οι βασικές προϋποθέσεις για να υπάρχει μία κάποια προοπτική σε αυτόν το θεολογικό διάλογο; Οπωσδήποτε, πρώτη και απαραίτητη

προϋπόθεση είναι το πώς τοποθετείται εκκλησιολογικά κάθε εκκλησία έναντι της άλλης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση τι αντιπροσωπεύει για την Καθολική Εκκλησία η Ορθόδοξη Εκκλησία και αντίστροφα; Με άλλα λόγια, η μία Εκκλησία θεωρεί την άλλη ως «Εκκλησία»; Οι πιστοί της άλλης Εκκλησίας είναι πραγματικά και δικαιωματικά χριστιανοί; Τα ιερά Μυστήρια της άλλης Εκκλησίας είναι έγκυρα;

Σε αυτήν τη σύντομη μελέτη θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα, κυρίως σε ότι αφορά στη θέση της Καθολικής Εκκλησίας.

Η σύνθεση του Αγίου Αυγουστίνου

Η αίρεση με την οποία ήρθε αντιμέτωπος ο Ιερός Αυγουστίνος (354-430) ήταν ο Δονατισμός (4^{ος} και 5^{ος} αιώνας). Ο Δονατισμός αποτέλεσε

ένα εκκλησιαστικό σχίσμα στα όρια της εκκλησίας της Βορείου Αφρικής. Το Σχίσμα πήρε το όνομά του από τον επίσκοπο της Καρθαγένης Δονάτο (π. 270 – 355). Επρόκειτο, για να μεταχειριστώ μια σύγχρονη ορολογία, για ένα

φονταμενταλιστικό και ακραίο κίνημα. Ο Δονάτος και οι οπαδοί του, μεταξύ των άλλων, υποστήριζαν ότι η Εκκλησία αποτελούνταν μόνο από αγίους. Συνεπώς τα μυστήρια εξαρτιόνταν από την ηθική υπόσταση του κληρικού. Θεωρούσαν άκυρο οποιοδήποτε άλλο βάπτισμα πλην αυτού των Δονατιστών, επέβαλλαν αναβάπτισμα για αυτούς που εισάγονταν στην αίρεση τους, ενώ τέλος εισήγαγαν υποχρεωτικό νηπιοβαπτισμό. Ο Δονατισμός καταδικάστηκε ως αίρεση από τη Σύνοδο της Arles το 314.

Για τον Άγιο Αυγουστίνο τόσο οι σχισματικοί όσο και οι αιρετικοί μπορούσαν να έχουν το βάπτισμα, χωρίς η Καθολική Εκκλησία να παύει να είναι η μόνη κιβωτός της σωτηρίας. Ο Επίσκοπος Ιππώνος υπερβαίνει τη φαινομενική αυτή αντίφαση παρουσιάζοντας για πρώτη φορά τη διάκριση ανάμεσα σε *sacramentum* και *effectus sacramenti*. Το πρώτο τοποθετείται στην τάξη του *signum*, δηλαδή του λειτουργικού σημείου χορήγησης του ιερού μυστηρίου στο όνομα της Αγίας Τριάδος. Πρόκειται για πράξη που ίδρυσε ο ίδιος ο Χριστός και κατέχει μια εγγενή αγιότητα, ενώ το δεύτερο ανήκει στην τάξη της σωτηρίας, δηλαδή του αποτελέσματος του ιερού μυστηρίου. Αυτό είναι δωρεά του Θεού, αλλά χορηγείται μόνο σε όποιον βρίσκεται εντός της αληθινής Εκκλησίας ή, σε ότι αφορά στους αιρετικούς, όταν αυτοί μεταστρέφονται ειλικρινά και επιστρέφουν στην αληθινή Εκκλησία. Κατ' αυτή την έννοια, μπορούμε να έχουμε το ιερό μυστήριο, αλλά όχι τα σωστικά αποτελέσματά του, ενώ είναι απαραίτητο όχι μόνο να έχουμε το ιερό μυστήριο, αλλά να το έχουμε κατά τρόπο ωφέλιμο για τον βαπτισμένο (*utiliter habere*).

Για να έχουμε το ιερό μυστήριο είναι επαρκής η επίκληση της Αγίας Τριάδας, όπως επιτάσσει ο Ιησούς στο Ευαγγέλιο. Γι' αυτό, υπό την προϋπόθεση της επίκλησης της Αγίας Τριάδας, κατά τη χορήγηση του βαπτίσματος, ακόμη και εκτός της Καθολικής Εκκλησίας, μπορούμε να έχουμε το ιερό μυστήριο. Για τον Αυγουστίνο, η ενότητα και η αγιότητα του βαπτίσματος πηγάζουν απευθείας από τον Χριστό, διότι Αυτός είναι ο πρωταρχικός ιεουργός κάθε ιερού μυστηρίου, ως εκ τούτου, «το βάπτισμα είναι βάπτισμα όχι επειδή εξαρτάται από την αξία εκείνων που το χορηγούν, αλλά επειδή έχει αφ' εαυτού του τη δική του αγιότητα και αλήθεια, εξαιτίας Εκείνου που το σύστησε» (*Contra Cresconium*, IV, 16, 19). «Ας βαπτίζει λοιπόν ο Πέτρος, είναι ο Χριστός που βαπτίζει· ας βαπτίζει ο Παύλος, είναι ο Χριστός που βαπτίζει· ας βαπτίζει ακόμη κι ο Ιούδας, είναι ο Χριστός που βαπτίζει» (*In Io. Ev.* 6, 6-8). Ωστόσο, για να έχουμε τα αποτελέσματα του βαπτίσματος πρέπει ο βαπτισμένος να ανήκει στο Σώμα του Χριστού, το οποίο ζωοποιείται από το Άγιο Πνεύμα. Ανήκουμε σε αυτό το Σώμα μόνο με την Αγάπη και την Ενότητα. Η ενότητα είναι η προϋπόθεση της αγάπης: «*Non autem habet Dei caritatem, qui Ecclesiae non diligit unitatatem*» (Δεν έχει την αγάπη του Θεού αυτός που δεν αγαπά την ενότητα της Εκκλησίας) (*De Bapt.*, 3, 16, 21). Από αυτή την αρχή συνεπάγεται ότι όχι μόνο οι Δονατιστές μπορούν να έχουν το βάπτισμα, χωρίς όμως τα αποτελέσματά του, αλλά και οι ίδιοι οι καθολικοί, αν δεν κατέχουν το Πνεύμα της Αγάπης και της Ενότητας μπορεί να

μην ανήκουν πραγματικά στην Εκκλησία! Σε τελευταία ανάλυση, για τον Αυγουστίνο, η πλήρης αλήθεια της Εκκλησίας και η πλήρης ένταξη σε αυτήν συντελούνται μόνο όταν υπάρχει η *caritas unitatis* (η αγάπη της ενότητας). Ας μην λησμονούμε ότι για τον Άγιο Αυγουστίνο η *caritas* είναι το κατεξοχήν δώρο του Αγίου Πνεύματος.

Ο Άγιος Αυγουστίνος υποστηρίζει επίσης ότι όσοι είναι εκτός της Εκκλησίας πρέπει να αντιμετωπίζονται ως αδελφοί, επειδή τα δώρα που κατέχουν, παρότι είναι αναποτελεσματικά, είναι αληθινά δώρα του Θεού, όμοια μ' εκείνα που κατέχουν οι καθολικοί: «Όταν από την παράταξη του Δονάτου – έγραφε ο Αυγουστίνος – έρχονται σ' εμάς, [...] αγκαλιάζουμε αδελφούς [...] αναγνωρίζοντας σ' αυτούς τα αγαθά του Θεού, το άγιο βάπτισμα, την ευλογία της χειροτονίας, την ομολογία της εγκράτειας, την υπόσχεση της παρθενίας, την πίστη στην Αγία Τριάδα» (*Ep.* 61,2). Για πολύ καιρό αυτή η διδασκαλία του Αγίου Αυγουστίνου ενέπνευσε τη θεωρία και την πράξη της καθολικής Εκκλησίας απέναντι στους μη καθολικούς. Το βάπτισμα ήταν έγκυρο, αλλά χωρίς τα σωστικά αποτελέσματα μέχρις ότου οι αιρετικοί δεν επέστρεφαν στην αληθινή Εκκλησία. Άρα δεν υπήρχε ανάγκη να επαναληφθεί το μυστήριο του Βαπτίσματος.

Τα τελευταία πενήντα χρόνια, πριν από τη Β' Σύνοδο του Βατικανού, η καθολική θεολογία επιτέλεσε τεράστια ανάπτυξη, ξεπερνώντας τη θέση του Αγίου Αυγουστίνου σχετικά με την εγκυρότητα των μυστηρίων των μη καθολικών.

Κριτήρια εκκλησιαστικότητας στη σύγχρονη εποχή

Ως τη Β' Σύνοδο του Βατικανού, οι χριστιανοί που ήταν εκτός της Καθολικής Εκκλησίας αντιμετωπίζονταν ως μεμονωμένα άτομα και όχι ως Εκκλησία, επειδή η μοναδική Εκκλησία θεωρείτο η Καθολική. Οι χριστιανοί εκτός της Καθολικής Εκκλησίας κατείχαν ως μεμονωμένοι το έγκυρο βάπτισμα, όμως αυτό δεν ήταν αποτελεσματικό, ακριβώς επειδή ήταν ανίκανο να τους καταστήσει σε εκκλησία, ούσα η Εκκλησία μία και μοναδική και αυτή ήταν μόνο η Καθολική. Το βάπτισμα των αιρετικών ήταν αναποτελεσματικό, ακριβώς επειδή δεν τους καθιστούσε εκκλησία και όπως ξέρουμε μόνο όποιος είναι εντός της Εκκλησίας μπορεί να σωθεί (*extra Ecclesiam nulla salus*).

Το αληθινό πρόβλημα της εποχής κατά την οποία γεννιόταν και αναπτυσσόταν ο οικουμενισμός, ήταν να καθοριστεί αν οι μη-καθολικοί βαπτισμένοι μπορούσαν να θεωρηθούν ή όχι σε εκκλησιαστικές κοινότητες.

Ο ίδιος ο μεγάλος καθολικός Θεολόγος Υ. Congar (1904 – 1995), ομολογεί πως ήταν ο πρώτος, το μακρινό 1937, που έθεσε αυτό το πρόβλημα με ρητό τρόπο. Ο ίδιος ομολογεί: «1) Δήλωσα ότι “ο οικουμενισμός αρχίζει όταν αποδεχόμαστε πως οι άλλοι, οι μη καθολικοί – όχι μόνο ως μεμονωμένα πρόσωπα, αλλά και ως εκκλησιαστικές κοινότητες – κατέχουν δωρεές του Θεού όπως η αγιοσύνη μέσα στην ίδια την κοινότητα τους. Υπάρχει οικουμενισμός, έλεγε ένα ενεργό μέλος του [οικουμενικού] κινήματος, όταν πιστεύουμε ότι κάποιος είναι χριστιανός όχι *παρά* την ομολογία του, αλλά *μέσα σε αυτήν την ίδια και για αυτήν* την κοινότητα στην οποία ανήκει”.

2) Έθεσα το ερώτημα: “Τι αποτελούν, σχετικά με την αληθινή Εκκλησία, οι χωρισμένες από αυτήν υπόλοιπες χριστιανικές ομολογίες;” και έπειτα το άλλο, το πολύ κλασικό ερώτημα,: “Τι είναι, στα πλαίσια της Εκκλησίας, οι διιστάμενοι χριστιανοί;”. Έδειχνα ότι η απάντηση σε αυτό το δεύτερο ερώτημα πρέπει να θέσει σε λειτουργία μια αρχή διαφορετική από αυτήν που επικρατούσε μέχρι τότε, δηλαδή πως έξω από την καθολική Εκκλησία μπορούσαν να βρούμε τα λεγόμενα *vestigia Ecclesiae*, δηλαδή *διάσπαρτα στοιχεία* της *Una Sancta* που είχαν διατηρηθεί σε αυτές τις μη καθολικές χριστιανικές κοινότητες».

Η Β' Σύνοδος του Βατικανού

Το Διάταγμα για τον Οικουμενισμό *Unitatis Redintegratio* (Αποκατάσταση της ενότητας) προσδιόρισε τη σχέση ανάμεσα στην Καθολική Εκκλησία και τις άλλες χριστιανικές Εκκλησίες ανατρέχοντας στην έννοια της «τέλειας κοινωνίας» και της μερικής ή «ατελούς κοινωνίας». Η Εκκλησία αφ' εαυτού της είναι *Μία και Μοναδική*: δυστυχώς, όμως, «σε αυτή τη μία και μοναδική Εκκλησία του Θεού εμφανίστηκαν ευθύς εξ αρχής μερικά σχίσματα [...] κατά τους επόμενους αιώνες προκλήθηκαν ευρύτερα σχίσματα, και ολόκληρες Κοινότητες αποχωρίστηκαν από την πλήρη κοινωνία με την Καθολική Εκκλησία, τις περισσότερες φορές με ανθρώπινη υπαιτιότητα και από τις δύο πλευρές». Ωστόσο, μεταξύ της Καθολικής Εκκλησίας και των άλλων κοινοτήτων υφίσταται ακόμη μία κάποια κοινωνία: «Πράγματι, όσοι πιστεύουν στον Χριστό και έλαβαν έγκυρα το βάπτισμα καθίστανται σε μία κάποια κοινωνία με την Καθολική Εκκλησία, έστω και αν η κοινωνία αυτή είναι ατελής».

Αυτή η κοινωνία με την Καθολική Εκκλησία είναι δυνατή επειδή η Σύνοδος δεν θεωρεί την Εκκλησία μόνο ως μία οργανωμένη νομοθετικά πραγματικότητα, όπως την θεωρούσε η σχολαστική θεολογία, αλλά βλέπει την Εκκλησία κυρίως ως *ιερό μυστήριο κοινωνίας μέσα στο οποίο πραγματοποιείται η σωτηρία των*

ανθρώπων. Η Καθολική Εκκλησία, ως οργανωμένη πραγματικότητα πιστών και ως *ιερό μυστήριο κοινωνίας*, κατά την *Unitatis redintegratio* (=UR), οικοδομείται και ζωοποιείται επάνω στο σύνολο των θετικών στοιχείων ή αγαθών, εκ των οποίων πολλά και σπουδαία μπορούν να υπάρχουν και εκτός των ορατών ορίων της Καθολικής Εκκλησίας: Η πίστη στον Χριστό, στην Αγία Τριάδα, στο Βάπτισμα και σε όλα τα ιερά μυστήρια, για ορισμένους η Αγία Ευχαριστία και ο επισκοπικός θεσμός, η Αγία Γραφή, η προσευχή, οι θεολογικές αρετές: πίστη, ελπίδα και αγάπη και τα άλλα δώρα του Αγίου Πνεύματος, για μερικούς ακόμα η ευλάβεια προς την Παναγία και η μοναχική ζωή.

Η Σύνοδος βλέπει σε όλα αυτά το έργο του Αγίου Πνεύματος, το οποίο ενεργεί και εκτός των ορίων της Καθολικής Εκκλησίας, για τον εξαγιασμό όλων των χριστιανών στις αντίστοιχες Εκκλησίες και εκκλησιαστικές Κοινότητές τους. Γι' αυτό, πρέπει να πούμε πως, αν και αυτά τα στοιχεία δεν είναι πλήρη ωστόσο είναι φορείς σωτηρίας. Αυτά, πάντως, απορρέουν από το ίδιο το πλήρωμα της χάριτος και της αλήθειας, που ο Χριστός εμπιστεύθηκε στην Καθολική Εκκλησία (UR 3).

Από αυτά τα στοιχεία, τα οποία κατά τρόπο σφαιρικό καθιστούν την Εκκλησία και συντελούν ώστε οι μη-καθολικοί να είναι ενωμένοι με την Καθολική Εκκλησία, αν και ατελώς, ποιο είναι εκείνο που με καθοριστικό τρόπο καθιστά και συντελεί την Εκκλησία; Με άλλα λόγια, τι κάνει ώστε οι μη-καθολικοί να είναι «εκκλησία» ή εκκλησιαστική κοινότητα; Αυτό το ερώτημα τίθεται όχι μόνο αναφορικά με τις ορθόδοξες κοινότητες, οι οποίες από τη Σύνοδο ονομάζονται ρητώς «Εκκλησίες», αλλά αφορά και τις προτεσταντικές, οι οποίες ονομάζονται απλώς «κοινότητες» και αυτό επειδή δεν έχουν την Αγία Ευχαριστία από την οποία αντλεί την ύπαρξη της η Εκκλησία. Για τη Σύνοδο, ακολουθώντας την παράδοση του Αγίου Αυγουστίνου, *αυτό το στοιχείο είναι το βάπτισμα* το οποίο, όταν μεταδίδεται στο όνομα της Αγίας Τριάδας, είναι έγκυρο.

Μπορούμε, λοιπόν, να περιγράψουμε περιληπτικά το κριτήριο εκκλησιαστικότητας της Β' Βατικανής Συνόδου: Η Εκκλησία του Χριστού είναι μία και μοναδική· σε αυτήν είναι πλήρως ενσωματωμένα όλα εκείνα τα στοιχεία που καθιστούν την Εκκλησία, έτσι όπως τη θέλησε ο Χριστός. Οι μη-καθολικοί είναι περισσότερο ή λιγότερο σε κοινωνία με τη μία και μοναδική Εκκλησία, αναλόγως με τα εκκλησιαστικά στοιχεία που αυτοί κατέχουν. Τα στοιχεία αυτά δίνουν ιστορική αντικειμενικότητα στη Μία και Αγία Εκκλησία, είναι ο συγκεκριμένος πλούτος της Εκκλησίας. Απαραίτητα και κεντρικά στοιχεία είναι το βάπτισμα και η πίστη στον Ιησού Χριστό

και στην Αγία Τριάδα. Όταν μάλιστα υπάρχει η αποστολική διαδοχή και η Θεία Ευχαριστία, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των ορθοδόξων, τότε η εκκλησιαστικότητα, σε τοπικό επίπεδο, γίνεται πιο ορατή και πιο αληθινή. Η Θεία Ευχαριστία, πράγματι, καθιστά ορατά την Εκκλησία ως ιερό μυστήριο. Εντούτοις, αυτές οι Εκκλησίες ή οι εκκλησιαστικές Κοινότητες δεν είναι αυτοτελείς, αλλά μόνο καθόσον είναι σε «κοινωνία» – έστω μερική – με την *Una Sancta*, στην οποία ενυπάρχει η Καθολική Εκκλησία. Αυτή η κοινωνία προέρχεται από τα «*bona Ecclesiae*» (ο εκκλησιαστικός πλούτος) που κατέχει κάθε εκκλησία ή εκκλησιαστική κοινότητα. Με άλλα λόγια, τα στοιχεία που κατέχουν οι μη-καθολικές Εκκλησίες και Κοινότητες λαμβάνουν το χαρακτήρα της εκκλησιαστικότητας διότι είναι κοινά με την Καθολική Εκκλησία. Ιδού γιατί αυτές οι Εκκλησίες και οι εκκλησιαστικές Κοινότητες είναι και αυτές ιερό μυστήριο σωτηρίας, και συνεπώς επιτελούν τη σωτηρία καθόσον είναι Εκκλησίες. Η σωστική ιερομυστηριακότητα της μοναδικής Εκκλησίας επεκτείνεται και εκτός των κανονικών ορίων της Καθολικής Εκκλησίας: «Επομένως, οι χωρισμένες αυτές Εκκλησίες και Κοινότητες, – λέει η *UR* – αν και, όπως πιστεύουμε, έχουν ελλείψεις, στο μυστήριο της σωτηρίας δεν στερούνται καθόλου νοήματος και αξίας. Πράγματι, το Πνεύμα του Χριστού δεν αρνείται να τις χρησιμοποιήσει ως όργανα σωτηρίας, η αποτελεσματικότητα των οποίων προέρχεται από το ίδιο το πλήρωμα της χάρης και της αλήθειας, το οποίο εμπιστεύθηκε ο Χριστός στην Καθολική Εκκλησία» (*UR*, 3).

Η Σύνοδος, συνεπώς, εμπνέεται από την αρχή της λεγόμενης «συμμετοχικής διαμεσολάβησης». Καθώς η Εκκλησία είναι Μία και Μοναδική και κατέχει την πληρότητα, το *πλήρωμα* της εκκλησιαστικότητας όχι μόνο ως ποσοτικό

άθροισμα, αλλά ως ποιοτική και οντολογική πραγματικότητα, λειτουργεί ως μέσον, ως γέφυρα δια της οποίας το Άγιο Πνεύμα μεταδίδει στους μη-καθολικούς χριστιανούς την εκκλησιαστικότητα τους, σύμφωνα με την ποιότητα και την ποσότητα των *bona ecclesiae* που αυτοί κατέχουν.

Καταλαβαίνω απόλυτα πως αυτή η «οικουμενική εκκλησιολογία» δημιουργεί πολλά ερωτηματικά στους μη καθολικούς, κυρίως στους αδελφούς μας ορθόδοξους. Πράγματι η Ορθόδοξη Εκκλησία που έχει μια ισχυρή αυτοπεποίθηση πως αυτή και μόνο αυτή είναι η «Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία», αναρωτιέται: Πώς είναι δυνατό να λαμβάνει την εκκλησιαστικότητα της από μια Εκκλησία η οποία, για τους ορθοδόξους, καλά καλά δεν είναι ούτε Εκκλησία;

Για αιώνες και η Καθολική Εκκλησία ήταν εγκλωβισμένη σε αυτήν την αυτοπεποίθηση και φαίνονταν να μην υπάρχει διέξοδος. Η θεολογία, όμως, είναι ένας ζωντανός οργανισμός και τα τελευταία 100 χρόνια αναπτύχθηκε σε αυτόν τον τομέα με απτά αποτελέσματα. Τα συμπεράσματα της υιοθετηθήκαν επίσημα από τη Β' Σύνοδο του Βατικανού, δηλαδή από σύνολο της Καθολικής Εκκλησίας.

Γνωρίζουμε πως υπάρχουν και στην Ορθόδοξη Εκκλησία τέτοιες προσπάθειες από πλευράς σοβαρών θεολόγων. Αν θέλουμε λοιπόν, οι διάφορες χριστιανικές ομολογίες, να έχουν πράγματι ειλικρινείς αδελφικές σχέσεις και να μην ακροβατούν πάνω σε ένα θεολογικό ναρκοπέδιο, πρέπει, βασιζόμενες στην κοινή πίστη στο Χριστό και εμπνεόμενες από το Άγιο Πνεύμα, να βρουν τον τρόπο να εξέλθουν από το «εμείς και κανένας άλλος», στο «εμείς μαζί με τους άλλους».

† Ιωάννης Σπιτέρης

✝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΘΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

➤ 10.30π.μ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ

➤ 12.30μ.μ. ΑΓΓΛΙΚΑ

ΤΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΙΣ 9.00π.μ.

Το μήνα ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ οι απογευματινές ΘΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΣΤΙΣ 7.00μ.μ.

Το μήνα ΟΚΤΩΒΡΙΟ οι απογευματινές ΘΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΣΤΙΣ 6.00μ.μ.

ΟΛΕΣ ΟΙ ΘΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΘΑ ΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΠΑΥΛΟ

**ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΥΡΙΑΚΕΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ**

06-09-2020 ⇨ 23^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄
13-09-2020 ⇨ 24^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄
20-09-2020 ⇨ 25^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄
27-09-2020 ⇨ 26^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄

04-10-2020 ⇨ 27^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄
11-10-2020 ⇨ 28^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄
18-10-2020 ⇨ 29^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄
25-10-2020 ⇨ 30^Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤ. ΕΤΟΣ Α΄

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΗΝΩΝ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ**

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

4 ΣΕΠΤ 2020 ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ **Α΄ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ**

8 ΣΕΠΤ 2020 ΤΡΙΤΗ **ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ**

14 ΣΕΠΤ 2020 ΔΕΥΤΕΡΑ **ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ**

7.00μ.μ. ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΕΟΡΤΑΖΕΙ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΚΙ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ

15 ΣΕΠΤ 2020 ΤΡΙΤΗ **ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΝΕΜΕΝΗΣ**

21 ΣΕΠΤ 2020 ΔΕΥΤΕΡΑ **ΜΑΤΘΑΙΟΥ** ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ & ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗ

23 ΣΕΠΤ 2020 ΤΕΤΑΡΤΗ **ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΕΟΡΤΗΣ ΤΗΣ 'ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ'**

7.00μ.μ. ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ - ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΠΕΜΠΤΗ 24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020

"ΕΟΡΤΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ"

ΣΤΟΝ ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΝΑΟ 6.30μ.μ. ΑΓΙΟ ΡΟΔΑΡΙΟ

7.00μ.μ. ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

26 ΣΕΠΤ 2020 ΣΑΒΒΑΤΟ ΚΟΣΜΑ & ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

29 ΣΕΠΤ 2020 ΤΡΙΤΗ ΜΙΧΑΗΛ, ΓΑΒΡΙΗΛ, ΡΑΦΑΗΛ – ΑΡΧΑΓΓΕΛΩΝ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1 ΟΚΤ 2020 ΠΕΜΠΤΗ ΑΓΙΑΣ ΘΗΡΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ ΙΗΣΟΥ

Εορτάζει η Εκκλησία στη ΚΥΨΕΛΗ

6.00μ.μ. ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

2 ΟΚΤ 2020 ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Α΄ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ – ΑΓΓΕΛΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ

6.00μ.μ. ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

3 ΟΚΤ 2020 ΣΑΒΒΑΤΟ ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΟΥΧΟΥ

ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

4 ΟΚΤ 2020 ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΓΙΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

Εορτάζει η Εκκλησία στους Αγίους Αναργύρους

7 ΟΚΤ 2020 ΤΕΤΑΡΤΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΡΟΔΑΡΙΟΥ

6.00μ.μ. ΑΓΙΟ ΡΟΔΑΡΙΟ - ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

18 ΟΚΤ 2020 ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ

Εορτάζει η Εκκλησία στο Π. Ηράκλειο

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

26 ΟΚΤ 2020 ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ

ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

◆ ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΜΗΝΩΝ ◆
ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ – ΙΟΥΛΙΟΥ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΑΝ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ

ΒΑΡΘΑΛΙΤΟΥ ΑΓΝΗ	ετών 96
ΠΡΙΝΤΕΖΗ ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ	ετών 93
ΣΙΓΑΛΑ ΕΛΣΗ	ετών 84
ΓΚΟΜΕΣ ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΟΝΙΕΤΑ	ετών 79

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΖΩΡΤΖ ΦΙΛΙΠΣ εις μνήμη γονέων	500,00€
ΑΝΩΝΥΜΟΣ	20,00€
ΑΝΩΝΥΜΟΙ εις μνήμη ΝΙΚΟΛΕΤΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΣΗ	50,00€
ΣΙΓΑΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ και ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ εις μνήμη μητέρας Έλσης	100,00€
ΚΑΡΛΟ ΣΟΦΙΑ ΝΤΙΑΣ εις μνήμη μητέρας Μαρίας Αντωνιέτας	100,00€

Η Ενορία σας Ευχαριστεί

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου σας εύχεται
Καλό Φθινόπωρο και να προσέχετε την ΥΓΕΙΑ σας

Κρατάτε Αποστάσεις

Πλένετε τα χέρια σας

Φοράτε Μάσκα

Για να μπορέσουμε να επανέλθουμε στην

Κανονικότητά μας.

Με την βοήθεια του Θεού

ο Οποίος μας έδωσε τη νόηση

για να μπορούμε να προφυλασσόμαστε.

Από τη Γραμματεία του Δ. Σ.

24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ

**ΟΙ ΙΕΡΕΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
ΘΑ ΤΕΛΕΣΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ**

23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΗ

7.00μ.μ. ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΕΟΡΤΗΣ – ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΠΕΜΠΤΗ

6.30μ.μ. ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ ΑΓΙΟΥ ΡΟΔΑΡΙΟΥ

7.00μ.μ. ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ